

5.5.5. Forlængelse af varetægtsfængsling uden fastsættelse af frist

5.5.5.1. Udvalget bemærker, at det ikke sjældent forekommer i praksis, at sigtede og dennes forsvarer allerede på et tidligt tidspunkt accepterer, at varetægtsfængslingen opretholdes frem til sagens afslutning i første instans, såfremt hovedforhandlingen berammes og gennemføres inden for rimelig tid. Som eksempler herpå kan nævnes drabssager og alvorlige volds-, røver- og sædelighedssager, hvor mistanken mod den sigtede er velunderbygget, eller hvor sigtede i øvrigt har accepteret fortsat varetægtsfængsling. Det samme kan være tilfældet i mindre alvorlige sager, hvor sigtede har tilstået, og hvor opretholdelse af varetægtsfængslingen frem til dommens afsigelse vil være proportional med den forventede fængselsstraf.

I praksis forlænges varetægtsfængslinger af denne karakter oftest på skriftligt grundlag, idet sigtede og dennes forsvarer skriftligt meddeler samtykke hertil. Herefter forlænges fængslingen i yderligere 4 uger uden afholdelse af retsmøde.

Efter udvalgets opfattelse forekommer det i disse sager unødvendigt at opretholde kravet om, at spørgsmålet om forlængelse skal forelægges for retten hver fjerde uge. Udvalget foreslår på den baggrund, at når anklagemyndigheden har indleveret anklageskrift til retten, og retten har fastsat tidspunkt for hovedforhandlingen, kan retten bestemme, at varetægtsfængslingen skal fortsætte uden yderligere forlængelser, indtil der er afsagt dom i sagen.

Udvalget anfører, at bestemmelsen alene forudsættes anvendt, hvis retten finder, at der efter de gældende fængslingsregler er grundlag for varetægtsfængsling i hvert fald for en længere periode end de 4 uger, som er maksimum efter den almindelige frist, jf. retsplejelovens § 767, stk. 1, hvis varetægtsfængsling indtil domsafsigelse ikke på forhånd kan anses for udelukket efter den almindelige proportionalitetsbestemmelse i retsplejelovens § 762, stk. 3, samt hvis de foreslåede nye frister for varetægtsfængsling, jf. pkt. 5.5.1.2. ovenfor, ikke på forhånd findes at tale imod.

Udvalget anfører, at hvis retten ikke finder grundlag for at anvende den foreslåede bestemmelse, vil den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 767, stk. 2 (der bliver stk. 3), hvorefter en varetægtsfængsling efter hovedforhandlingens begyndelse fortsætter uden yderligere forlængelser indtil domsafsigelse, finde anvendelse.

Efter forslaget vil tiltalte 3 uger efter, at retten har truffet afgørelse om fortsat fængsling i medfør af den foreslåede bestemmelse, kunne anmode retten om at

ophæve varetægtsfængslingen. Retten skal i så fald træffe afgørelse herom inden 7 dage. Herefter kan tiltalte altså med 4-ugers-intervaller (anmodning efter 3 uger, hvorefter retten skal træffe afgørelse inden 7 dage) få prøvet spørgsmålet om fortsat fængsling. Der sker således med forslaget ikke nogen svækkelse af tiltaltes retsstilling med hensyn til at få rettens stillingtagen til spørgsmålet om fortsat varetægtsfængsling.

Udvalget foreslår endvidere, at både den ovennævnte foreslåede nye bestemmelse i retsplejelovens § 767, stk. 2, og den gældende bestemmelse i § 767, stk. 2 (der bliver stk. 3), også kommer til at gælde i ankesager.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 157-160.

5.5.5.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets overvejelser og forslag om forlængelse af varetægtsfængsling uden fastsættelse af frist herfor, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, 9 og 11 (forslag til retsplejelovens §§ 767, stk. 2 og 3, og § 769, stk. 2, 2. pkt.), og bemærkningerne hertil.

5.5.6. Administrative tiltag

5.5.6.1. Udvalget finder, at det er vigtigt, at politiet og anklagemyndigheden så tidligt som muligt i sagsforløbet overvejer, hvilke undersøgelses- og efterforskningskridt det kan være relevant at foretage, og hvornår de bør iværksættes. En sådan sagsstyring vil kunne medvirke til, at den tidsmæssige udstrækning af varetægtsfængsling kan begrænses. Særligt fremhæver udvalget, at politi og anklagemyndighed bør være opmærksom på tidskrævende sagskridt som f.eks. mentalundersøgelser, jf. også pkt. 5.2.3. ovenfor.

Udvalget anbefaler endvidere, at den gældende indberetningsordning i henhold til Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2000, hvorefter politidirektørerne skal underrette den stedlige statsadvokat, når en varetægtsfængsling varer mere end 3 måneder, opretholdes. Denne indberetningsordning er således efter udvalgets opfattelse velegnet til at sikre statsadvokaternes tilsyn med udviklingen i og begrundelserne for langvarige varetægtsfængslinger. Udvalget peger i den forbindelse på vigtigheden af, at politikredsene ved indberetning af langvarige varetægtsfængslinger så præcist som muligt angiver årsagen til varigheden af varetægtsfængslingen.

Udvalget anbefaler endelig, at statsadvokaterne fortsat hvert år skal underrette Rigsadvokaten om antallet af varetægtsfængslede, der forud for dom i første instans var varetægtsfængslet i over 3 måneder, og at